

Marek Sztarbowski: * Kabała *

Wichrem w oczy popędzam dzikiego rumaka -
Sam naprzeciw wszystkiemu! Sam przeciwko sobie!
Przeskoczyć własne ciało, zostawić je w grobie,
A potem w mrok Hadesu sfrunąć śmiercią ptaka.

Na bagnach zapomnienia rośnie nowe życie,
Innego świata brama otwiera podwoje;
Alma Arcykapłanka ściele w niepokoje
Łoże swe księżycowe zawisłe w niebycie.

Eneasz? Odyseusz! Gilgamesz? Baranek!
Jeszcze się pośród mroku cienie ich zrzucane
Eremom Nyx bogini bladością słaniają.

Legnę swoim przy nich, a sam, niczym poranek
Liżąc ściany piekielne, aż pękną wzburzone,
Uwolnię w stronę świata... Biada, ludzkim zgrajom!

*

w listopadzie 1999

*

W Tarocie Arcykapłanka siedzi między dwiema kolumnami - Boaz i Jachin - które symbolizują wejście do świątyni Salomona, czyli oznaczają bramy wiedzy. Zwinięty manuskrypt z napisem Tora, który trzyma w dłoni, oznacza mądrość, jaką ona już posiada, a mu musimy zdobyć.

Po polsku jest mało, więc po angielsku: The High Priestess

I o kolumnach: Boaz and Jachin

Ten sonet jest akrostychem:

Akrostych (gr. akróstichos od ákros – zewnętrzny, szczytowy, końcowy i stíchos – wiersz) – utwór wierszowany, w którym niektóre z kolumn liter, sylab lub wyrazów dają dodatkowo całe wyrazy, frazy lub zdania. Kolumny takie mogą być czytane w dół, w górę, lub naprzemiennie. Najczęściej takie kolumny są tworzone przez pierwsze lub ostatnie litery kolejnych wersów, lub też mogą być określane poprzez tzw. średniówkę, czyli inne elementy podziału wewnątrzwersowego. Akrostychy można również tworzyć innymi metodami, np. wykorzystując te same elementy kolejnych zwrotek. Odmianą akrostychu jest abecedariusz, w którym kolejne wersy zaczynają się kolejnymi literami alfabetu.

Pierwotnie, w czasach greckich i rzymskich, akrostychy były wykorzystywane do pisania imienia autora lub adresata danego utworu. Stąd tradycja przeszła także do literatury średniowiecznej. Obecnie akrostychy wykorzystywane są np. w łamigłówkach oraz publikacjach reklamowych.

Akrostychy były wykorzystywane w Biblii hebrajskiej, m.in. w *Lamentacjach Jeremiasza* i *Księdze Psalmów*. Szczególnym gatunkiem utworów opartych na akrostychu jest psalm alfabetyczny.

Jednym z historycznych przykładów akrostychu jest grecka nazwa znaku rozpoznawczego chrześcijan (czyli ryby): ichthys. Zawiera ona pierwsze litery słów oznaczających: *Jezus Chrystus, Syn Boży, Zbawiciel* - w transkrypcji z greki: *Iesus Christos Theou Yios Soter*.

Innym przykładem akrostychu jest *hymn Holandii*.

W Polsce mistrzem akrostychu był Jan Andrzej Morsztyn, który potrafił przemycić w tamtych czasach słowo, obchodząc jak gdyby konwencję przyzwoitości:

*Kiedy-ć powiedzieć to, na coś zasłużył,
Przy ludziach trudno, abym się nie dłużył,
Jeśli (twój) dowcip domyślny i żartki,
Egzorcyzm czytaj po kraju tej kartki.*

— J.A. Morsztyn, *Na jednego*